

KENTLİLİK KÜLTÜRÜ-KENTLİ HAKLARI- ŞEHİR DENİLEN OLGU MİMARLIK

Kentli olmak konu olarak önemli kimi insanlara göre yollar olursa, gökdelenler olursa o yer kentdir. Ama böyle bir yerleşme kent olmayabilir. Çünkü Kentlilik için önce kentin yerleştirilmesi gerekiyor. Biz bir türlü o kentliyi yetiştiremediğimiz için bu çıkmaz sorunların içindeyiz. Eğer kentliyi yetiştirseydik yumak olmuş kent sorunları olmayacaktı.

Ben küçük bir kazada uygulamalar yapıyorum. Her gelen müşteri mevcut çapın üzerinde kaç kat fazla yapabiliriz, ön yola ne kadar yaklaşabiliriz, diyor. Onlar için konu büyüme, genişlemek mümkün olduğunca, fazla mekân elde etmek bu olgu kentimizde işte böyle... Böyle yerin kent olabilmesi çok zor. O yer, yerler kent olarak da kalamazlar. Otuz yıl önce kentimiz seksen bindi. Seksen bine göre Kültür Sanat donanımları vardı. O günün ölçüler, iyi idi. Bugün kenti beş yüz bine dayandı. Ama dediğim Kültür Sanat donanımlarından hiçbir ilerleme yok. Yıllar önce söylemiştik bu kent köyleşiyor dedik bize o dönem çok kızdılar.

Ama işte sonuç işte kentimiz, Maraş Çağdaş Bir Kültür Sanat Donanımından yoksun artık çok da küçük iller Maraş'tan daha çok olanak sunuyorlar.

Kültür Sanatı bir yana bıraksak tüm alt yapı donanımları bile yoksunluk arz ediyor. Elde avuçta bir tane kültür merkezi var 400-500 kişinin birlikte herhangi bir kültür etkinlik paylaşacağı. Böyle merkezlere artık ilçeler dahi sahip.

Oysaki bizim ülkemiz yeryüzünde toprağın ilk kez bellendiği insanın kendi besinini üretmek üzere ilk kez toprağı işlediği yer. Bu nedenle ilk yerleşmede bizim ülkemizde, Diyarbakır Çay önu bilinen ilk yerleşme on bin yıl öncesinden sonra, Aşıklı höyük ve Çatalhöyük ilk kez 1960 da keşfedildi. Tarımla uğraşıyorlar sekiz bin kişi bir arada oturuyor. Ama Çatalhöyük'e kent denilmiyor nedeni konut var kamu yapısı yok.

Selda Aksoy

Kimden: "Selda Aksoy" <selda.aksoy@cekulvakfi.org.tr>
Kime: <melike.turunc@cekulvakfi.org.tr>
Bilgi: "ECE MÜFTÜOĞLU" <ece.m@cekulvakfi.org.tr>; "Betül Sözen"
 <betul.sozen@cekulvakfi.org.tr>
Gönderme tarihi: 23 Şubat 2010 Salı 10:53
Konu: doku kayıt

NAZAN GÜÇLÜ YAMAÇ - Y. MİMAR - RESTORASYON UZMANI
 BOĞAZIÇI İNŞAAT MÜŞAVİRLİK A.Ş. EVLİYA ÇELEBİ MH. MEŞRUTİYET CD.
 NO : 88/102 (ESKİ TÜYAP) TAKSİM / İSTANBUL
 0212 2459900 DAHİLİ :1257
 FAKS NO : 0212 2459921
 0532 2944554
 nazanguclu@bimtas.com.tr , www.bimtas.com.tr
 BİMTAŞ
 BOĞAZIÇI İNŞAAT MÜŞAVİRLİK A.Ş. İSTANBUL METROPOLİTAN PLANLAMA
 KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİMİ PROJE YÖNETİCİSİ (BELGE BASIMINA YAZABİLİRİZ.)

NERGİS BAŞKAYA
 BOĞAZIÇI İNŞAAT MÜŞAVİRLİK A.Ş. EVLİYA ÇELEBİ MH. MEŞRUTİYET CD.
 NO : 88/102 (ESKİ TÜYAP) TAKSİM / İSTANBUL
 0212 2459900
 FAKS NO : 0212 2459921
 www.bimtas.com.tr
 BİMTAŞ
 BOĞAZIÇI İNŞAAT MÜŞAVİRLİK A.Ş. İSTANBUL METROPOLİTAN PLANLAMA
 (BELGE BASIMINA YAZABİLİRİZ.)

DOÇ. DR. GÜRCAN BÜYÜKSALİH - HARİTA MÜHENDİSİ - İMP TEKNOLOJİ SORUMLUSU
 BOĞAZIÇI İNŞAAT MÜŞAVİRLİK A.Ş. EVLİYA ÇELEBİ MH. MEŞRUTİYET CD.
 NO : 88/102 (ESKİ TÜYAP) TAKSİM / İSTANBUL
 0212 2459900
 FAKS NO : 0212 2459921
 www.bimtas.com.tr
 BİMTAŞ
 BOĞAZIÇI İNŞAAT MÜŞAVİRLİK A.Ş. İSTANBUL METROPOLİTAN PLANLAMA
 (BELGE BASIMINA YAZABİLİRİZ.)

HAYRETTİN GÜNGÖR - GENEL SEKRETER (DOKU PROGRAMINDA KAYITLIYDI, EKLEMELER
 YAPILDI.)
 TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TUNUS CD. NO : 12 KAVAKLIDERE / ANKARA 06680
 0312 4192100
 FAKS NO : 0312 4192130
 0532 2921082
 hayrettin.gungor@icisleri.gov.tr,tbb@tbb.gov.tr,www.tbb.gov.tr
 KOD 2 : ANKARA
 TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ.
 (İÇİŞLERİ BAKANLIĞI BAŞKONTROLÖRÜ) (BELGE BASIMINA YAZABİLİRİZ.)
 İLETİŞİM BİLGİLERİ ECE HN'DAN ALINDI. 19012010 TARİHLİ E - POSTAYA İSTİNADEN.

Selda Aksoy

ÇEKÜL / Çevre ve Kültür Değerlerini
 Koruma ve Tanıtma Vakfı

Ekrem Tur Sokak no:8 34435 Beyoğlu-İstanbul

T : 00 90 212 249 64 64
 F : 00 90 212 251 54 44

İnsanlar birbiriyle var olur. Kişi oturup kalkacağını toplumda nasıl konuşacağını toplumdaki öğreniriz. Bu olgular uygulamanın içinde öğrenilir. Ondan dolayıdır ki toplulukta beraber olunmazsa insanda yetişemez.

Bu genelde böylemi;
Bunun farkında mıyız;
Sanılır ki bizde şehircilik yoktur.

Oysaki ilk planlı kent Anadolu'da gerçekleşmiştir. On bin yıl önce değil on iki bin yıl önce Urfa Göbekli tepe, örneğin; Pirene Kenti bütün dünya şehircilik okullarında ilk tasarlan kent olarak okutulur. Burada ilginç olan kenti tasarlayan, mimar, mühendis değil, bilim adamı değil, şehir meclisi üyesi Hippodomes diye biri. Kent olmanın kurallarını bir araya toplamış tüm kuralları kendisi koymuş sonra bir kent şöyle olmalıdır diyerek; tasarlanan kent gerçekleştirilmiş, ilk kez bizim ülkemizde Pirene yaratılmışta Antik Çağdan sonra Anadolu'da kent kalmamış mı?

Hayır öyle değil;

İşte Gurgum genç Hitit Devletçiliğinin başkenti gerekli özveriye gösterebildik mi? Koruyabildik mi? Bir gecede kalenin etrafını Varşova gibi ortadan kaldırdık bize, yerelliğimize ait kültürü işte Germenika Doğu Romanın sınır boylarından önemli bir kenti koruyabildik mi? Kıymetini yeni anlıyoruz Samsat gitti, Hadessa gitti, elde Zeukma ve Germenika, Germenika da bizim yerelliğimizin onu ne zaman ulusal evrensel boyuta taşıyacağız? Bu Roma, Roma kültürüdür. Daha doğru olanı çekinmeden alabilen bir kültür sonraları Selçukluda böyleydi, iyiyi doğruyu aldı Selçuklu Selçuklu oldu. Yeni bir yaşam biçimi yeşertti.

Selçuklu da en liberal birlik yaşamının en iyi örneği verilmiş, insanları diline, susuna busuna göre ayırmadan bir arada, tutmuşlar. Selçukluyu 40 yıl yöneten en önemli Vezir Karatay bir Rum Denizli valiliği yapan kardeşi. Selçuklu Hükümdarı Alladin Keykubatın hanımı da kız kardeşi.

Selçuklu kentlerinin özeti şu birlikte yaşamayı bilmişler. Ayrımlara düşmeden.

Günümüzde bu oluşumun en güzel örneği Bursa, Bursa da sosyal kültürel özellikle dengelenen çevredeki evlerde oturanların sayısı

Sayı : B054VLK
Konu : Şanlıurfa]
Tanıtma C

Medeniyet
tarih ve kültür mi
turizm zenginlikle
amacıyla Valiliği
Tanıtma Cümleri

artınca, ikinci bir sosyal kültürel merkez yapılmış. Kent 4- 5 kez büyüyor ama önemli olan birinci sosyal kültürel merkez çevresindeki konut halkası ile ikinci sosyal kültürel merkez çevresindeki konut halkası, iki dairenin kesişmesi gibi kesişiyorlar. Böylece daha önce o kentli olanlar yeni geleneklere eskileri aktarıyorlar. Yeni genç nüfusta çoğunlukla onlara dinamizmi getiriyor. Kültür böyle aktarılır başka oluşumu yok. Bursa da önemli bir tutumla bu olay çözülmüş gerçekleştirilmiştir ve bu güne böyle getirilmiş... Bu sosyal kültürel merkezler hem dini okul, idari devlet daireleri idi.

Gelin 1980 öncesi Maraş'a dönelim o güzelim Uray Meydanı çarşılar oraya açılır. Mescitler orada, idari binalar orada, ticaret orda adeta dantel gibi bir oylum.

Biz bugün ne gibi ortamlar kurarsak çocuklarımız onlar içinde yetişecekler. O ortamlardır çocuklarımızı şekillendirip insan edecek kentli edecek. Bunları başaramazsak sosyal kültürel merkez donanımını beceremezsek geleceğin kentleri, yaratmalarını beklediğimiz çocuklarımız kentli olamayacaklar, şu anda da olmalarına olanak yok bu gün dahi...

Kısacası bu günlerde gittiğimiz yol en sakıncalı izleri gösteriyor. Bu insanlara daha insan olmalarını kentli olmalarını sağlayacak bir şey yapmıyoruz bunları konuşmaktan bile çekiniyoruz. Şehir sitelerin de yaşayan kuşaklar birbirinden kopuyorlar toplum sağlığını yiyoruz. Sağlam insanlar ise kendilerinden başka hiçbir şey i düşünmez oldular. Caddelerde arabalarda nasıl davranmak istiyorlarsa öyle davranıyorlar. Ne yaşlıyı ne çocukları düşünüyorlar. Kentler hep kirli ve olumsuz yapı malzemeleri dışardan geliyor hepsi oğlu yurt dışında kullanılması yasak bizde el üstünde. İşin vahim tarafı ürünlerimizin bu olumsuz malzeme tanıtımına ön ayak olmaları, yaşama kültürümüzü belirlememiz lazım doğru dürüst ele almamız lazım, üzerinde düşünmeliyiz... Çocuklarımızla yaşlılarımızla gerçekten sağlıklı ortamlar yaratmayı bilelim. Kentli olalım.

Biz Osmanlı döneminin kentsel mirasını koruyamadık ayakta kalan bir sokak bile yok. Allah aşkına bir sokak biliyor musunuz? Bu kentte. Bunun çeşitli nedeni var; biri K.Maraş halkının kent tarihi ile ilişkisinin sahip olma düzeyine erişmemiş olmasıdır.

Sayı : B054VLK
Konu : Şanlıurfa]
Tanıtma C

Medeniyet
tarih ve kültür mi
turizm zenginlikle
amacıyla Valiliği
Tanıtma Cümleri

Bu çağdaş Türk toplumunun ülkenin ve kentin tarihi konusunda bilgisizliğin sonucudur... Bundan 100 yıl önce %90 'ı köylerde ve orta çağ koşullarında yaşayan insanın milyonluk kentlere yerleşip ulaşım ve iletişimin hızına ayak uydurulması, doğal çevreyi bırakıp insan yapısı çevreye yerleşmesi, çok kökten, çok karmaşık ve insanı yeniden tanımlayan bir süreçtir. Kentleşmeden bu süreç, insanların sadece köyden kasabadan büyük kentte gelmeleri değildir. Kentte oturanın da tam bilmediği yeni bir ortamın oluşmasıdır. Nedeni ortada kentlerimiz tüm mevzileri kaybetmek üzeredir...

Sonuç olarak eğer Maraş kendisini sanatsal kültürel yaşama açmazsa yani muhafazakarlığı, aşmazsa tıkanır. Ve geriye doğru gider.

Onun yapamadığını bir başka şehir yapar. Maraş'ın farklı insanların birbiriyle temas edeceği canlı bir yaşama ihtiyacı vardır.

Kültürel ekonomiye gitmek zorunda Maraş Ekonomik olarak iyi geliyoruz. Ama bu kentle birlikte yaşam çok zor... İşi bitenler akşam olmadan evine gidiyor, buda bizleri kent gönüllülerini bir stratejik plan etrafında birleşmemizi gerekiyor. Tüm tarafların katılımıyla burada sivil toplum kuruluşlarına çok iş düşüyor. Yani sizlere... Geleceğin Maraş'ı hep aydınlık olsun. İyi fotoğraf kareleri versin... Sanat paylaştıkça çoğalır...

ABDULLAH ÖZDEMİR
MİMAR

17.02.2010 – N.F.K. Kültür Merkezinde KAFSAD sunumu

--

Bu mesaj Beykent Üniversitesi tarafından virüslere ve tehlikeli içeriklere karşı taranmıştır.

Beykent Üniversitesi

-Beykent BIM 2008-